

DISKUSIJOS METODO TAIKYMAS MOKANT PROFESINĖS UŽSIENIO KALBOS

Aušra Stepanovienė

Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto Humanitarinių mokslų katedra
V. Putvinskio g. 70, LT- 44211, Kaunas
Telefonas 8 (37) 30 36 64,
Elektroninis paštas vsfhmk@mruni.eu

Pagrindinės sąvokos: verbaliniai įgūdžiai, diskusijos metodas, supratimas
Keywords: verbal skills, discussion method, comprehension

S A N T R A U K A

Metodai, mokantys dirbti savarankiškai ir apimantys bendravimą, gali būti sėkmingai taikomi mokant(is) profesinės užsienio kalbos. Straipsnyje analizuojamas diskusijos, kaip grupinio savarankiško darbo, metodas, padedantis studentams žodžiu išreikšti savo žinias. Aktyviai manipuliuodami idėjomis ir informacija studentai turi didesnę galimybę geriau išmokyti mokomąją medžiagą ir ja naudotis. Diskusijos metodas remiasi principu, jog studentai, rengdami dialogus, gali išsiaiškinti problemas ir rasti būdus kaip jas išspręsti. Straipsnyje pateikiamos 6 klausimų rūšys pagal Bloom teoriją. Pirmojo lygio klausimai nustato studentų pasirengimą diskusijai. Sekantis lygis yra „supratimo“ lygis. Trečiojo lygio klausimai atskleidžia išmoktos medžiagos panaudojimą. Po „analizės“ ir „sintezės“ klausimų seka aukščiausias „įvertinimo“ lygis, reikalaujantis sprendimų ir nuomonės.

Straipsnyje taip pat apibūdinamos penkios diskusijų fazės ir apibendrinamas fakultete atliktas profesinės užsienio kalbos mokymo tyrimas, taikant diskusijos metodą.

ĮVADAS

Sėkmingas studentų mokymasis labai priklauso nuo efektyvių mokymąsi skatinančių mokymo strategijų bei metodų parinkimo, lygiaverčių mokymosi sąlygų sudarymo ir mokymosi poreikio ugdymo. Renkantis mokymo metodus labai svarbu, kad jie ne tik ugdytų aukštą intelektą, bet ir formuotų savarankišką, kūrybingą asmenybę. Vienu svarbiausių studijų proceso uždavinių tampa studento savarankiškumo ir aktyvumo skatinimas ir ugdymas, kai akcentuojamas ne pačių žinių, o patirties, kaip tas žinias įgyti, perteikimas.

Norint tobulinti mokymosi procesą, reikia spręsti kelias tarpusavyje susijusias problemas. Viena iš jų, kaip išskiria Ramsden (1,p.14)), yra tinkamų mokymo strategijų taikymas. Jis nurodo tokius principus kaip savarankiškumas, kontrolė ir aktyvumas. Studentai daug dažniau aktyviai domisi mokomuoju dalyku, pasitelkia vaizduotę ir klausinėja, atranda tinkamiausią darbo lygmenį bei stilių, kai mokymo metodai reikalauja jų savarankiškumo, aktyvumo, problemų sprendimo ir bendradarbiavimo mokantis. Tokie metodai leidžia studentams valdyti mokymosi procesą. Juos taikant, studentai dažnai atlieka mokomąsias užduotis aukštesniu kognityviniu lygiu, jie mokosi geriau ir yra labiau patenkinti savo studijomis.

Užsienio kalbos pratybos turėtų skatinti studentus aktyviai diskutuoti ir taip sąlygoti studentų pažangą suvokiant naujus leksikos vienetų, gramatines struktūras bei jų praktinį įjungimą į aktyvią šnekamąją kalbą. Užsienio kalbos dėstytojo tikslas – skatinti studentus susidurti su įvairiomis žodžių, jų junginių, gramatinių struktūrų, tekstų, straipsnių reikšmėmis ir pratinti savarankiškai ieškoti prasmės, t.y. skatinti jų aktyvumą. Užsienio kalbos mokymas yra tam tikros rūšies pokalbis, kuriame ir kalbėjimas, ir klausymasis yra vienodai svarbūs. Norint gerai mokyti užsienio kalbos pratybose, reikia klausytis studentų ir pasinaudoti surinkta informacija, padedant jiems suprasti medžiagą. Todėl diskusija, kaip grupinis savarankiškas darbas, plėtoja studentų mintį, moko parinkti faktus ir jais argumentuoti savo teiginius bei išvadas, ugdo išradingumą, moko ginčo meno, lavina kalbą. Tai ypač aktualu užsienio kalbos pratybose, nes studentai paprastai būna aktyvūs, atsiranda galimybė ugdyti jų kalbą, savarankiškumą ir aktyvumą, formuoti požiūrį į žinias.

Savarankiško darbo įgūdžių ugdymas yra svarbus kiekvienam studentui, siekiančiam plėsti savo žinių akiratį bei tapti kompetentingu specialistu. Daugumos mokslininkų pateikti savarankiško darbo apibrėžimai skiriasi priklausomai nuo jų pasirinkto vertinimo kriterijaus. Vieni tiria savarankiško darbo motyvus, kiti – metodus, priemones ar galutinį rezultatą (Jovaiša, 1993; Poškus, 2000; Jasikevičius, 2002, dar kiti – aukštesnį organizacinį savarankiškumo lygmenį (5,p.38), tačiau daugeliu atvejų dar anksti kalbėti apie organizacinį studentų savarankiškumą, kadangi daug buvusių abiturientų į universitetą ateina neturėdami pakankamų savarankiško darbo įgūdžių.

Šiame straipsnyje siekiama parodyti, kad mokymą galima pagerinti atidžiai nagrinėjant studentų mokymąsi ir ieškant bei naudojant savarankiško darbo mokymo metodus. Darbo **tikslas** – išanalizuoti diskusijos metodo, kaip grupinio savarankiško darbo metodo,

diegimą mokantis profesinės užsienio kalbos M.Romerio universiteto Kauno policijos fakultete ir įvertinti jo efektyvumą.

Objektas – Teisės ir valstybės sienos apsaugos bei Teisės ir policijos veiklos studijų programų antro kurso studentai.

Uždaviniai :

1. Teoriškai pagrįsti diskusijos metodo privalumus mokant profesinės užsienio kalbos.
2. Išryškinti veiksnius, didinančius mokymosi efektyvumą.
3. Empiriškai įvertinti diskusijos metodo, kaip grupinio savarankiško darbo metodo efektyvumą.

Tyrimo metodai:

1. Teorinės literatūros analizė.
2. Anketinė apklausa.

Profesinę užsienio kalbą studijuojantys studentai yra nepatenkinti mokymo metodais, susijusiais su beasmeniu, pakartotiniu informacijos perteikimu, t.y. aklu „žodžių kalimu“ ar atmintinai išmokto teksto „perpasakojimu“, kai visa tai kausto studento atsakomybę už savo mokymąsi ir verčia jį dirbti pasyviai, įdedant mažai pastangų. Tuo tarpu mokymasis bendraujant ir bendradarbiaujant itin perspektyvus, o gal net ir būtina sąlyga siekti geresnių mokymosi rezultatų. Studentai, dirbdami grupėje ir bendradarbiaudami, gali atlikti sudėtingesnes užduotis negu dirbdami individualiai. Čia aktyviai keičiamasi nuomonėmis, diskutuojama, sprendžiamos problemos ir priimami kūrybiškesni sprendimai.

Užsienio kalbos mokyme pirmaeilis vaidmuo iš keturių kalbinės veiklos rūšių – kalbėjimo, klausymo, skaitymo ir rašymo – skiriamas mokymui kalbėti. Svetimos kalbos žinių, mokėjimų ir įgūdžių tvirtumo pasieksime tik su sąlyga, jeigu kiekvienas naujas kalbinis vienetas (žodis, posakis, gramatinis reiškiny) pereis tris mokymo fazes: visapusišką išaiškinimą, intensyvią treniruotę ir privalomą įjungimą į aktyvią studentų kalbinę veiklą savo mintims reikšti bei kitų mintims suprasti. Dialogai ir diskusijų metodas ypač tinka trečiajai mokymo fazei, kada yra lavinami bendrieji praktiniai ir profesiniai komunikaciniai užsienio kalbos, supratimo, kalbėjimo bei bendravimo gebėjimo įgūdžiai.

Verbalinių (kalbėjimo, klausymo) įgūdžių ugdymas reikalauja ne tik dėstytojo kompetencijos, bet ir pačių studentų iniciatyvos. Jei skaitymo ar rašymo įgūdžius galima gana

nesunkiai automatizuoti arba kontroliuoti (pvz., įvairiais pratimais, rašomaisiais darbais ir testais), tai klausymo ir ypač kalbėjimo įgūdžiams ugdyti reikia ne tik suteikti tam tikras žinias, bet ir sudaryti sąlygas tam, kad studentai norėtų jas reikšti verbaline forma. Tai būtina siekiant, kad studentai ne vien tik atpasakotų užduotą tekstą, bet, remdamiesi tame tekste pateikta informacija, galėtų kalbėti nagrinėjama tema, pasakyti savo nuomonę ir ją apginti. Tam reikia sužadinti studentų susidomėjimą bei norą imtis iniciatyvos. Vienas iš būdų tai pasiekti ir yra diskusijų metodas. Jis apibūdinamas kaip grupinio savarankiško darbo metodas. Prieš planuojamą diskusiją studentams pateikiama medžiaga – tam tikra duomenų bazė, kuria bus remiamasi diskusijos metu.

Diskusijos metu ne tik atgaminamos išmoktos žinios, bet ir, naudojantis jomis ir nagrinėjant tam tikrą temą, vyksta kūrybinis darbas: nuomonių skirtumas leidžia įvairiapusiškai įvertinti svarstomą klausimą, sudaromos galimybės naujam požiūriui atsirasti. Viešai kalbėdamiesi dėstytojai gali iš dalies pažvelgti į savo studentų mąstymo procesus, o pastebėję juos klaidingai ar nepakankamai teisingai mąstant, turėtų pataisyti arba suteikti jiems grįžtamąjį ryšį. Mąstymas balsu taip pat leidžia studentams išgirsti savo pačių ir kitų mintis ir mokytis bei kontroliuoti savo mąstymo procesus. Diskusija skatina mokytis pagrįsti savo nuomonę faktais, apibrėžimais, sąvokomis ir dėsniais. Tik diskutuojant galima išmokti išklaudyti kitą, įvertinti jo argumentus, aiškiai suformuluoti savo požiūrį, išmokti susitelkti ties svarbia problema ir nepasiduoti emocijoms.

Diskusijos naudojamos, norint pasiekti tris svarbius tikslus (6,p.117) :

1. Pagerinti studentų mąstymą ir padėti patiems rasti mokomosios medžiagos prasmę.
2. Skatinti studentus dalyvauti pokalbyje.
3. Padėti jiems išmokti svarbių bendravimo įgūdžių.

Diskusijų metodo, kaip ir kitų mokymo metodų, pratybas reikia iš anksto suplanuoti. Prieš pradėdant diskusiją, reikia parinkti jos temą, vėliau pasirinkti bendrąją diskusijos pagrindą – tam tikrą tekstą, straipsnį, knygą, televizijos programą – tai, apie ką bus kalbama diskusijos metu. Svarbu ir tai, kad studentai turėtų žinių tais specifiniais klausimais, kuriais bus diskutuojama.

Išmanyti apie studentų turimas žinias, planuojant diskusijas, lygiai taip pat svarbu, kaip ir planuojant mokymą. Dėstytojai turėtų atsižvelgti į studentų mokėjimą kalbėtis ir bendrauti. Jie pasvarsto, pavyzdžiui, kaip studentai skirtingai reaguos į įvairius klausimus arba diskusijos temą, numato, kad kai kurie norės kalbėti visą laiką, o kiti labiau bus linkę patylėti.

Planuojant diskusijas svarbu sugalvoti, kaip paskatinti dalyvauti ne tik gabiuosius, bet kuo daugiau studentų, ir parengti klausimus bei idėjas, sudominančias skirtingus studentus.

Diskusijos planą sudaro tiksliai ir glaustai išdėstytas turinys. Rengdamiesi klausinėjimui, dėstytojai turėtų atsižvelgti ir į klausimų kognityvųjų lygį, ir į jų sunkumą. Per paskutiniuosius du dešimtmečius buvo sukurta daug sistemų dėstytojų kognityviesiems klausimams klasifikuoti. Dažnai remiamasi Bloomo mokymo tikslų taksonomija. Profesinės užsienio kalbos pratybose Teisės ir policijos veiklos bei Teisės ir valstybės sienos apsaugos specialybės studentams buvo pateiktas tekstas apie nusikaltimus ir pažeidimus. Tokios rūšies klausimų nagrinėjimas lavina profesinį mąstymą. Per savaitę studentai turėjo perskaityti ir išsiversti tekstą. Jie lietuvių kalba jau buvo išklause šią temą savo specialybės paskaitose, todėl užsienio kalbos pratybų tikslas buvo lavinti studentų kalbėjimo įgūdžius, formuoti ir plėsti profesinį žodyną bei lavinti supratimo įgūdį bendraujant. Diskusijų metu studentams buvo pateikti klausimai, remiantis Bloomo taksonomija.

Šeši klausimų tipai remiantis Bloomo taksonomija 1 lentelė

Lygis	Klausimų pavyzdžiai	Kognityvieji procesai
1 lygis. Žinios	Kokius žinote veiksmožodžius, susijusius su nusikaltimais? Kokios yra nusikaltimų rūšys?	Faktinės informacijos prisiminimas
2 lygis. Supratimas	Kuo skiriasi nusikaltimai nuo pažeidimų?	Naudojimasis informacija
3 lygis. Taikymas	Kada policijos pareigūnai naudoja ginklą?	Principų naudojimas
4 lygis. Analizė	Kodėl žmonės daro nusikaltimus?	Ryšių aiškinimas arba išvadų darymas
5 lygis. Sintezė	Koks pavojus gresia visuomenei, jei nepavyksta suimti pavojingo nusikaltėlio?	Numatymas, prognozavimas
6 lygis. Įvertinimas	Kokie nusižengimai, Jūsų manymu, yra pavojingiausi visuomenei?	Daromi sprendimai ir pareiškiamos nuomonės

Skirtingi klausimai reikalauja nevienodo mąstymo, todėl per pamoką buvo užduodami ir paprastesni, ir sudėtingesni klausimai. Iš pradžių studentai atsakinėjo į paprastus, prisiminti reikalaujančius klausimus, siekiant įsitikinti, ar studentai suprato svarstomojo dalyko esmę. Vėliau jiems buvo užduoti supratimo ir analizės reikalaujantys klausimai ir galiausiai klausimai, verčiantys mąstyti apie diskutuojamą temą.

Diskusijas sudaro penkios pagrindinės fazės [Arends, 1998]:

1. Supažindinimas su tikslais ir parengties sužadinimas, pagrindinio klausimo arba problemos iškėlimas.
2. Diskusijų koncentravimas.
3. Vadovavimas diskusijoms.
4. Diskusijų užbaigimas.
5. Trumpas apibendrinimas.

Per diskusiją buvo aiškiai apibrėžti dėstytojo ir studentų vaidmenys. Per didelis dėstytojo aktyvumas mažina diskusijos naudą studentams, o per mažas – sukelia jiems frustraciją. Diskutuojama sėkmingai, jei dėstytojas žino, kada ir kaip jam galima įsitraukti į pokalbį. Jo vaidmuo yra žiūrėti, kad nebūtų nukrypstama nuo temos, atkreipti dėmesį į neteisingai nurodytus faktus ir logines klaidas, vadovauti diskusijai. Ne mažiau svarbu išmokyti studentus tam tikrų vaidmenų, pavyzdžiui, klausinėti vienas kitą, vertinti kitų studentų pasakytą nuomonę, prieštarauti arba ginti savąjį požiūrį.

Apsikeitimas verbaliąja informacija per diskusijas vyksta nuosekliau, jeigu, jai besiplėtojant, pagrindinės studentų mintys arba požiūriai užrašomi lentoje.

Diskusijas reikia tinkamai užbaigti. Kartais keliais sakiniais galima apibendrinti tai, kas buvo pasakyta per diskusijas, pasistengti sujungti skirtingas mintis arba susieti jas su platesne nagrinėjama tema. Galima užduoti paskutinį, pavyzdžiui, tokį klausimą: „Kokį svarbiausią dalyką jūs supratote iš mūsų šiandieninių diskusijų?“

Apibendrinant galima teigti, jog studentai, aktyviai dalyvaudami diskusijoje, gali pareikšti savo samprotavimus, išsakyti nuomonę. Taip studentai mokosi atsirinkti svarbesnius faktus, įrodinėja, lygindami duomenis ir reiškinius, sprendžia problemas. Gretindami įvairius požiūrius, skirtingus sprendimus, studentai atskleidžia naujas detales ir tuo pačiu nuodugniau įsigilina į nagrinėjamą temą. Vadinasi, šio metodo taikymas padeda dėstytojui ne tik išsiaiškinti, kaip studentai suvokia nagrinėjamą klausimą ar problemą, bet ir suprasti jų požiūrį į analizuojamus dalykus.

Tyrimo metodika. 2006 metų pavasario semestre šio metodo diegimo eigoje studentai turėjo galimybę nuolat įvertinti ir pagilinti profesinės anglų kalbos žinias, lavinti komunikacinius gebėjimus bei ugdyti savarankiško darbo įgūdžius, naudodamiesi profesinės anglų kalbos žodynais bei taisyklingai vartodami profesinius terminus šnekamojoje kalboje.

Tyrimas buvo atliktas anketinės apklausos būdu M.Romerio universiteto Kauno policijos fakultete 2006 metų pavasario semestre. Anketoje galima išskirti du klausimų blokus. Pirmasis susijęs su profesinės užsienio kalbos mokymosi problemomis, o antrasis turėjo tikslą išaiškinti problemą, susijusią su studentų savarankišku darbu. Tyrime dalyvavo 14 Teisės ir valstybės sienos apsaugos (VSA) ir 18 Teisės ir policijos veiklos (PV) studijų programos antro kurso studentų.

Tyrimo rezultatų analizė.

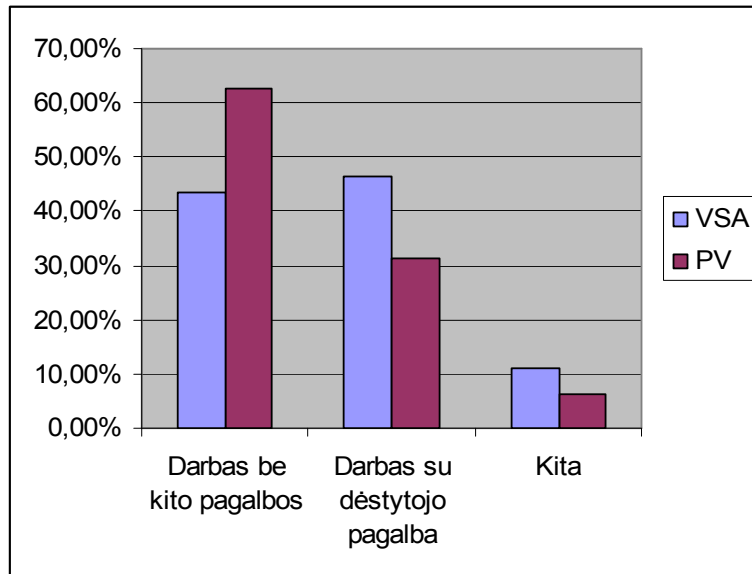
Iš lentelėje pateiktų duomenų nustatyta, kad didesnė dalis studentų (57,4% ir 66,1%) profesijai reikalingus anglų kalbos žodžius bei jų junginius supranta tik iš dalies, 38,3% ir 29,1% į šį klausimą atsakė teigiamai, o tik 4,3% ir 4,8% studentų atsakė neigiamai.

24,2% ir 20,8% apklaustųjų moka šiuos žodžius ir jų junginius taisyklingai išversti, 67,7% ir 70,9% sugeba tai atlikti iš dalies, o 8,1% ir 8,3% studentų atsakė neigiamai. Taisyklingai vartoti profesinius terminus šnekamojoje kalboje sugeba 27,1% ir 18,8%, iš dalies – 53,6% ir 58,3%, nemoka – 19,3% ir 22,9%.

Profesine literatūra anglų kalba gali naudotis 33,8% ir 20,8% studentų, iš dalies – 54,8% ir 66,7% ir 11,4% bei 12,5% to nesugeba. Tik 20,1% ir 18,8% studentų pakanka turimų anglų kalbos žinių profesinės anglų kalbos mokymuisi. Tai rodo silpną kalbos pasirengimą bendrojo lavinimo mokyklose.

Studentų atsakymai apie profesinės anglų kalbos žinias (%) 2 lentelė

Eil. Nr.	Anketos klausimas	VSA			PV		
		Taip	Ne	Iš dalies	Taip	Ne	Iš dalies
1.	Ar suprantate profesijai reikalingus anglų k. žodžius bei jų junginius?	38,3	4,3	57,4	29,1	4,8	66,1
2.	Ar mokate tuos žodžius ir jų junginius teisingai išversti?	24,2	8,1	67,7	20,8	8,3	70,9
3.	Ar mokate taisyklingai vartoti profesinius terminus šnekamojoje kalboje?	27,1	19,3	53,6	18,8	22,9	58,3
4.	Ar mokate naudotis profesinės anglų k. žodynais?	83,9	6,4	9,7	79,2	8,3	12,5
5.	Ar sugebate naudotis profesine literatūra anglų k.?	33,8	11,4	54,8	20,8	12,5	66,7
6.	Ar pakanka turimų anglų k. žinių profesinės anglų k. mokymuisi?	20,1	28,3	51,6	18,8	27,1	54,1
7.	Ar teko bendrauti su specialistais, naudojantis profesine anglų k.?	8,1	91,9	0	4,2	95,8	0

1 pav. Studentų nuomonė apie savarankišką darbą

Iš diagramoje (1 pav.) pateiktų duomenų matyti, kad 43,4% ir 62,5% apklaustųjų mano, jog savarankiškas darbas – tai darbas be kito pagalbos. 46,5% ir 31,25% studentų galvoja, kad savarankiškas darbas gali vykti tik dėstytoji konsultuojant. 10,1% ir 6,25% studentų paminėjo kitas savarankiško darbo formas.

Apibendrinant profesinės užsienio kalbos mokymo tyrimą, galima teigti, kad:

- nevienodas studentų profesinės užsienio kalbos mokėjimo lygis, o tai iškelia dėstytoji papildomų uždavinių – pažinti kiekvieną savo studentą, laiku suteikti paramą, koreguoti mokymo proceso eigą ir rezultatus;
- aktyviai taikant diskusijų metodą, išryškėjo geresni VSA studijų programos studentų rezultatai. Jie geriau supranta profesijai reikalingus anglų kalbos žodžius bei jų junginius, daugiau studentų geba taisyklingai vartoti profesinius terminus šnekamojoje kalboje negu PV studijų programos studentai.
- Būsimieji pasienio pareigūnai savarankišką darbą labiau supranta kaip aktyvią veiklą, atliekamą padedant dėstytoji, tuo tarpu PV studijų programos studentai – kaip vadovaujamą ir organizuojamą paties besimokančiojo.

IŠVADOS

1. Atlikus veiksnių, didinančių užsienio kalbos mokymosi efektyvumą, analizę, galima teigti, kad diskusijų metodas, kaip grupinio savarankiško darbo metodas, gali būti efektyviai taikomas mokantis profesinės užsienio kalbos.

2. Diskusijų metodas padeda studentams išreikšti jų žinias verbaline forma, o tai ypač aktualu mokantis užsienio kalbą. Šio metodo pagalba studentai, dirbdami grupėje, gali atlikti sudėtingesnes užduotis negu individualiai dirbdami, aktyviai keistis nuomonėmis, diskutuoti, spręsti problemas ir priimti kūrybiškesnius sprendimus.

3. Atliktas profesinės užsienio kalbos mokymo tyrimas antro kurso studentų profesinės užsienio kalbos mokėjimui bei savarankiško darbo supratimui nustatyti. Aktyviai taikant diskusijų metodą bei sudarant studentams daugiau galimybių savarankiškam darbui, išryškėjo geresni VSA studijų programos studentų profesinės anglų kalbos mokymosi rezultatai.

LITERATŪRA

1. Ramsden, P. Kaip mokyti aukštojoje mokykloje. – Vilnius: Aidai, 2000.
2. Jovaiša, L. Pedagogikos terminai. – Kaunas, 1993.
3. Poškus, K. Studentų savarankiškas darbas kaip mokymo forma.// Aukštosios mokyklos pedagogika ir bendroji metodika. Studentų savarankiškas darbas. – Vilnius, 2000.
4. Jasikevičius, A. Siela. Mokslas. Gyvensena. – Vilnius, 2002.
5. Alexander, W. Independent Study.-Danbury, Connecticut,2003.
6. Arends,R.I. Mokomės mokyti.-Vilnius,1998.

APPLICATION OF DISCUSSION METHOD IN TEACHING PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE

Aušra Stepanovienė

Mykolas Romeris University

S U M M A R Y

Methods teaching to work independently and methods covering communication and cooperation can be efficiently applied when learning a foreign language. The paper deals with discussion method, as a method teaching group independent work, which helps the students express their knowledge verbally and is very topical when learning a foreign language. When students are actively involved in manipulating ideas and information, they have a much greater chance of learning the material and using it. The discussion method is based on the principle

that, through a dialogue students can be led to discover solutions to problems on their own. In the paper six types of discussion questions according to Bloom's theory are presented. At the lowest level „knowledge” questions requiring factual recall establish the general background and help to determine the level of student preparation for the discussion. The next level is „comprehension” level. Then follow“ application” questions asking students to reach a conclusion based on evidence from the reading or other assignments. After „analysis” and „synthesis” questions follows the highest level of „evaluation” questions demanding judgements based on factual knowledge of the material, application of concepts, and evaluation of evidence.

In the paper five main stages of discussion are described: clearly formulated goals, concentration on discussion, guidance, ending and short generalization. The paper also generalizes the results of the research on application of discussion method performed at Mykolas Romeris university Kaunas faculty of police.

GRAMMAR TEST (perfect tenses)

1. Despite low payment the number of police officers.....since last year.
a) increased b) has been increasing c) has increased
2. Unfortunately, we can't help you at the moment. Our car.....and it will take us a couple of days to repair it.
a) has been breaking b) had been breaking c) has broken
3. Where.....you.....your car ? I.....everywhere for it for hours. And I.....it.
I a) are.....parked b)have.....parked c) did.....park
II a) am looking b) have looked c) have been looking
III a) didn't find b) haven't found c) hasn't found
4. We can't cope with such volumes of traffic. It.....dramatically for the last few years and it is likely to grow in the future.
a) has grown b) grew c) has been growing
5. I can smell alcohol. You.....haven't you ? You need to have your blood test taken.
a) have drunk b) have been drinking c) have been drunk
6. Three people perished in a car accident yesterday. They.....their seat belts.
a) hadn't fastened b) did not fasten c) haven't fastened
7. Last night his condition got worse. He.....injured seriously.
a) had been b) was c) has been
8. When.....your driving test ?
a) have you passed b) did you pass c) have you been passing
9. Please come o(n time Nick. This is the second time you have been late..... .

a) yesterday b) last Monday c) this week

10. Some of the students hadn't spoken English before they.....here last fall.

a) had come b) have come c) came

11. I'm very surprised that this car.....never....before. It's very old.

a) has.....broken down b) had.....broken down c) has....been breaking down

12. Have you started the engine....?

a) already b) just c) yet

13. What accident.....he.....the day after yesterday ?

a) has.....caused b) has.....been causing c) did.....cause